ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

ΤΟΥ Κ. ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

ΠΑΣΧΑ, ΚΥΡΙΟΥ, ΠΑΣΧΑ!

Κλεισμένος μέσα στὸν καφενέ, τὸν παλιό του τὸν καφενέ, μὲ τὴν καπνισμένη στέγη καὶ τὶς κιτρινισμένες τὶς εἰκόνες, ὁ γέρω-Μῆτρος ἀναλογιζότανε.

Σκεφτόταν τὰ χρόνια ποὺ περάσανε ἀπά ω του, σὰν ἀφρισμένα κύματα, τοῦ σκάψαν τὴ ζωή, τοῦ ἐκουφάλιασαν τὸ σῶμα, σὰν τὸν βράχο τῆς ἀκτῆς, καὶ σκόρπισαν ἄσπρα στὸ κεφάλι του μαλλιὰ καὶ κάρβουνα κατάμαυρα στὴν καρδιά του...

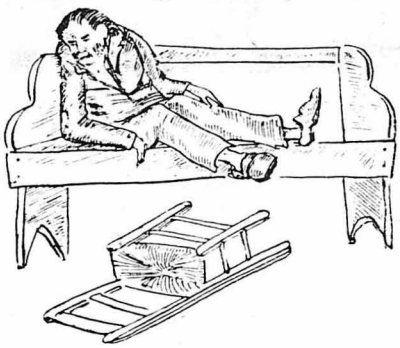

Ἀπάνω στὸ γυμνὸ πάγκο τοῦ καφενέ...

Ἐδάρθηκεν, ἐδάρθηκεν ἀπὸ τῆς ζωῆς τὴ θάλασσα τὴν πικροκυματοῦσα, χωρὶς ἀνάπαυσι, χωρὶς χαρά, καὶ μὲ σβυσμένες ὅλες τὶς ἐλπίδες... Καὶ τώρα κλεισμένος μέσα στὸν παλιό, τὸν ἀδειανὸ τὸν καφενέ, ποὺ ὁ πονόψυχος ὁ καφετζῆς τὸν μάζευε σ' ἕνα ξυλένιο κανιπέ, γυμνὸ κλινάρι του καὶ κατοικία του, μόνος στὸν κόσμο, κουβαριασμένος, στὴν ἄκρη κάθεται, θωρώντας ἔξω τοὺς διαβάτες ποὺ γιορτάζουν.

Νέκρα καὶ ἡσυχία μέσα κεῖ. Ἄφωνοι οἱ βασιλεῖς κ' οἱ στρατηγοὶ στὸν τοῖχο, μέσα στὶς κορνίζες παραστέκουν, σὰν νὰ κυτιᾶνε τοῦ κόσμου τὸν ἀπόκληρο.

Χαρούμενοι καὶ γελαστοὶ καὶ γιορτινὰ ντυμένοι οἱ χωριάτες, διαβαίνουσε στὸ δρόμο.

Ἡλιόλουστη, χειμερινὴ ἀκόμα μέρα, γεμάτη ζέστη καὶ γλυκύτητα.. Λαμπρότης σ' οὐρανό, σ' ἀνθρώπους καὶ σὲ κλαρικά, σ' ὅλη τὴ φύσι. Παιδάκια παίζουν μὲ καινούργια ροῦχα, εὐχὲς ἀκούγονται φωνές, τραγούδια καὶ χοροί. Κ' ἡ χαρὰ ποὺ ἀπ' ὄξω βράζει, στέκει στοῦ κλεισμένου τοῦ καφενείου τὸ κατῶφλι, σὰν νὰ φοβᾶται νὰ μπῇ μέσα...

Μιὰ μυῖγα, κάπου κεῖ πάνω, σὲ κάποια σκοτεινὴ κώχη τοῦ ταβανιοῦ, κλαίγεται καὶ δέρνεται, πιασμένη στῆς ἀράχνης τὸ δίχτυ. Κι' ὁ βόγγος της ἀπελπιστικὰ κεῖ μέσα ἀντηχεῖ καὶ γιγαντοῦται τοῦ πόνου καὶ τοῦ σπαραγμοῦ ἡ μυστικὴ ἡ κλάψα. Καὶ τὸ σκούξιμο ἐκεῖνο ὅλο, μέσα στὴν καρδιὰ τοῦ γέρου χύνεται, καὶ ὁ δαρμὸς τοῦ ἐντόμου ποὺ ψυχορραγεῖ, τὸν πνίγει καὶ κατακλύζεται ἀπὸ τὸν θρῆνο ὁ καφενὲς καὶ πνίγεται κι' αὐτὸς μέσα στὸ ψυχοπάλεμα τοῦ ζωϋφίου, ποὺ πεθαίνει στῆς ἀράχνης τὶς δαγκάνες τὶς σκληρές... Καὶ γύρω, μέσα ἀπὸ τὰ κάδρα, σὰν ἀπὸ παραθυράκια, ποὺ στὸν τοῖχο ἄνοιξαν, ψυχροὶ καὶ αὐστηροὶ οἱ στρατηγοὶ κ' οἱ βασιλιάδες παραστέκουν, χωρὶς νὰ θέλουν νὰ σύρουν τὰ σαθιά τους καὶ νὰ γλυτώσουνε τὸ ἔντομο ἀπὸ τὸ βάσανο κι' ἀπὸ τὴν καταδίκη.

Καὶ λίγο-λίγο, στὴ θέσι τοῦ ἐντόμου βλέπει ὁ γέρω-Μῆτρος τὸν ἑαυτό του, νὰ τὸν σπαράζῃ ἡ δυστυχία μὲ τὶς σκληρὲς δαγκάνες της, νὰ τὸν πνίγῃ, σφιχτὰ νὰ τὸν κρατῇ, τὶς σάρκες του ἡ ἀδικία νὰ ξεσχίζῃ, κάθε χαρὰ κι' ἐλπίδα του νὰ τοῦ ρουφᾷ, κι' αὐτὸς πτῶμα πειὰ καὶ ὄχι ἄνθρωπος, στὰ φαρμακωμένα δόντια της νὰ σπαρταρᾷ, ν' ἀγωνιᾷ, ἀλλὰ νὰ μὴ πεθαίνῃ. Κι' ἀπὸ μέσα του, ἀπὸ τὴν πονεμένη τὴν καρδιά του, τὸν βόγγο τοῦ ζωϋφίου καὶ τὸν ὀδυρμό, αἰσθανόταν νὰ βγαίνῃ καὶ νὰ γεμίζῃ ὅλον τὸν καφενέ, τὸ κλάψιμό του, ὅλο τὸ χωριό, ὅλη τὴ φύσι, ποὺ σὰν κατάρα καὶ ἀνάθεμα νὰ ἤτανε γιὰ τὸν κόσμο ὅλο...

Καὶ τώρα οἱ βασιλιάδες γύρω καὶ οἱ στρατηγοί, ποὺ ἦσαν κρεμασμένοι στοὺς τοίχους, σὰν νὰ παρατάχθηκαν ἐκεῖ γιὰ νὰ τὸν δοῦνε καὶ νὰ διασκεδάσουν μὲ τὸν πόνο του, ἐπῆραν κάποια ἔκφρασι τὰ κίτρινά των χείλη, σὰν σὲ μοχθηρὸ μειδίαμα ν' ἀνοίχτηκαν καὶ γέλια ἄγρια σκληρὰ τ' αὐτιά του νὰ χτυπῆσαν...

— Γελᾶτε ἔ ; Γελᾶτε ;...

Τώρα τῆς μυίγας ἡ βογγερὴ φωνὴ ἀσθενέστερη γινότανε. Πότε-πότε ἔσβυνε ἐντέλου καὶ τὸ καφενεῖο σὲ μιὰ φοβισμένη σιωπὴ ἐβυθιζότανε καὶ πότε ξανάρχιζε καὶ πάλι, σὲ ἄλλο τώρα τόνο, σὰν μακρυνὸς λυγμός, σὰν ἀπαυδισμένο μοιρολόγι. Καὶ πάλι ἡ βοὴ ξανάπαυε καὶ πάλι μιὰ σιωπὴ ἀκίνητη, βαρειὰ καὶ μολυβένια, στὸ ἀδειανὸ τὸ καφενεῖο μὲ τὶς κλεισμένες πόρτες, γιὰ τὴ μεγάλη τὴ γιορτὴ ξανάπεφτε, μιὰ σιωπὴ περίεργη, ποὺ καὶ τοὺς βασιλιάδες ἀκόμα στὸν τοῖχο, ἀκίνητους καὶ φοβισμένους τοὺς κρατοῦσε....

Κουβαριάστηκε ὁ γέρω-Μῆτρος, σὰν κάτι νάνοιωθε ἀπάνω του, κεῖ μέσα νὰ γυρίζῃ. Ἀνατριχίλες περάσαν τὸ σῶμα του καὶ χτυποῦσε ἡ καρδιά του δυνατά. Καὶ τότε εἶδε ἐμπρός του νὰ περνᾷ ὅλη του ἡ ζωή, ποὺ ἔσβυσε καὶ πάει. Καὶ εἶδε ἀνθρώπους καὶ χαρές, ἀδέρφια, μάνες καὶ ἐλπίδες, ἀγάπες, ὄνειρα κι' ἀποθυμιές, ὅλα νὰ περνοῦνε καὶ νὰ χάνωνται καὶ μοναχὰ αὐτὸς νὰ μένῃ γυμνὸς καὶ γέρος στὸν γυμνὸ καὶ σκεβρωμένο καναπέ, μέσα στὸ κλειστὸ τὸ καφενεῖο, μόνος, φτωχὸς καὶ ἔρημος, σὲ μιὰ λαμπρὴ ἡμέρα, ποὺ ὅλα λάμπουν καὶ γιορτάζουνε...

Μιὰ μυῖγα πιασμένη στῆς ἀράχνης τὸ δίχτυ...

Καὶ τότε τὴ μονξιά του, πειὸ ἄγρια καὶ πειὸ φοβερὴ αἰσθάνθηκε καὶ τρόμαξε γιὰ τὴν ἐρήμωσί του, καὶ ἕνα κενό, ποὺ γύρω του ἀνοίγονταν, τὸν ζάλιζε κι' ἔκανε νὰ στεγνώνῃ, νὰ σώνεται τὸ αἷμα του, μέσα στὸ ἀσθενικό του σῶμα.

Πειὸ ἔρημος καὶ πειὸ σκοτεινὸς τοῦ φαίνοταν πώς εἶνε τὴν ἡμέρα αὐτὴ τὴ χαρούμενη...

Ἀλλοίμονο ! Κι' ἀπὸ τὸ θάνατο πιοτέρτερη εἶνε ἡ ἔρμη ἡ ζωή του !...

***

Ἡ ὥρα περνοῦσε... Ἡ μυῖγα δὲν ξανακούστηκε. Τὸ σκοτάδι, ποὺ λίγο-λίγο ἔπιφτε, ἔσβυσε τοὺς στρατηγοὺς ἀπὸ τὸν τοῖχο κι' ἔδιωξε ἀπὸ τοὺς δρόμους τὸν κόσμο καὶ τὴ χαρὰ τῆς γιορτῆς.

Σὲ λίγο ὅλα κοιμόντουσαν στὸ χωριό. Ὁ ὕπνος καὶ ἡ λησμονιὰ ἀναπαύαν τοὺς ἀνθρώπους.

Μὰ κρῖμα ! Ὁ ὕπνος τὴν χαρὰ τὴν βρίσκει, τὸν πόνο ὅμως καὶ τὴ συλλογὴ τίποτα δὲν τὴν ἀποκοιμίζει.

Κι' ἀπόμεινεν ἔτσι ἐκεῖ, στὴν ἄκρη τοῦ γυμνοῦ ξυλένιου καναπέ, κουβαριασμένος, μὲ γουρλωμένα μάτια, σὰν νὰ προσπαθοῦσε νὰ ἰδῇ μέσα στὸ βάθος τῆς ζωῆς ποὺ πέρασε, τὰ καλὰ τὰ χρόνια ποὺ φύγαν καὶ δὲν ξαναγυρίζουν.. ὅταν... εἶχε... Ἀνίστασι κι' αὐτός, καὶ ὁ Χριστὸς «ἐχάριζε ζωὴν» σ' ὅλους, γέρω Μῆτρος, ὁ παντέρημος...

Σταμ. Σταμ.

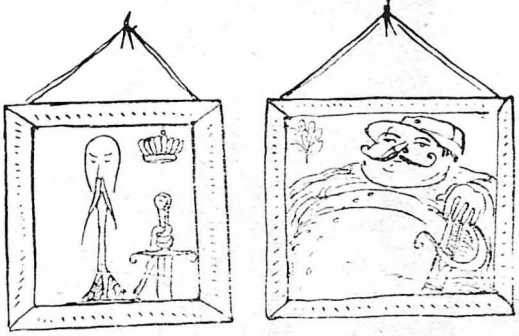

Μέσα ἀπὸ τὶς κορνίζες τους, στὸν τοῖχο παραστέκουν...

Ο ΛΑΜΑΡΤΙΝΟΣ ΚΑΙ Ο ΜΠΥΛΟΖ

Δύο χιλιάδες φράγκων γιὰ δυό... σελίδες στίχων !... Καὶ ὅμως συνέβη καὶ αὐτό.

Ὅταν ὁ ποιητὴς Λαμαρτῖνος μετὰ τὴν Φεβρουριανὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1848, ἐγένετο ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν, ἦταν ὀφειλέτης δύο χιλιάδων φράγκων στὴν «Ἐπιθεώρησι τῶν Δύο Κόσμων». Ὁ Μπυλόζ, ὁ ἐκδότης τῆς «Ἐπιθεωρήσεως» τὸν ἐπεσκέφθηκε μιὰ μέρα στὸ ὑπουργεῖο, ὅπου ἐγένετο δεκτὸς φιλικώτατα. Ἑτοιμαζόταν δὲ νὰ φύγῃ σὲ λίγο, ὅταν ὁ Λαμαρτῖνος τὸν ἐκράτησε ξαφνικὰ καὶ τοῦ εἶπε:

— Ἀλήθεια, σᾶς χρεωστῶ δύο χιλιάδες φράγκα.

Συγχρόνως δὲ ἄνοιξε τὸ συρτάρι του, ἔπῆρε δύο χιλιόφραγκα χαρτονομίσματα καὶ τὰ ἔτεινε στὸ Μπυλόζ.

— Μάλιστα, εἶπε τότε ὁ Μπυλόζ, μοῦ χρωστᾶτε δύο χιλιάδες φράγκα, ἀλλ' ἂν θέλετε νὰ καθαρίσῃ ὁ λογαριασμός μας, πρέπει νὰ θυμηθῆτε ὅτι κι' ἐγὼ κάτι σᾶς χρωστῶ.

— Τί ; ρωτάει ὁ ποιητής.

— Λησμονῆτε τὴν «Μασσαλιώτιδα τῆς Εἰρήνης ;»

— Μπᾶ, δύο σελίδες στίχων ! Δὲν ἄξιζαν κἂν τὸν κόπο νὰ τὶς ἀναφέρετε...

— Μὲ συγχωρεῖτε, κύριε ὑπουργέ, ἀπάντησε ἀξιοπρεπῶς ὁ Μπυλόζ, στίχοι Λαμαρτίνου καλοπληρώνονται πάντοτε καὶ ἡ «Ἐπιθεώρησις» ἐννοεῖ νὰ πληρώσῃ γι' αὐτούς, ὅ,τι σεῖς ὁρίσετε.

— Ἂς εἶνε λοιπόν, ἀφοῦ τὸ θέλετε ἂς γίνῃ ἔτσι. Πιστέψτε με ὅμως ὅτι τὸ κάμνω μόνον ἐπειδὴ τὸ θέλετε σεῖς.

Καὶ ὁ ποιητὴς ἔβαλε πάλι τὰ δύο τραπεζογραμμάτια στὸ συρτάρι του κι' ἐκλείδωσε...

Δύο χιλιάδες φράγκων γιὰ δύο σελίδες στίχων ! Τόσο εἶχε ἐκτιμήσει ὁ ποιητὴς τὸ ποίημά του ἀφοῦ ὁ Μπυλόζ ἐπέμενε...